

[Knihovny podporují čtenářství dětí a mládeže \[1\]](#)

Autor:

- [HOLBÍKOVÁ, Ludmila](#) [2]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 3](#) [3]

Rubrika:

- [Recenze](#) [4]

Klíčová slova:

- [čtení](#) [5], [publikace](#) [6]

SEMRÁDOVÁ, Eva (sest.). *Knihovny podporují čtenářství dětí a mládeže: sborník Královéhradecké knihovnické konference, 23. listopadu 2021 / Hradec Králové* [online]. 1. vyd. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2022 [cit. 2022-12-10]. 44 s. ISBN 978-80-7052-156-4. Dostupné z: <https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Aktualni-zpravy/Clanky/Sbornik-KKK2021a.aspx> [7]

Sborník Královéhradecké knihovnické konference, která se konala 23. listopadu 2021, nese název *Knihovny podporují čtenářství dětí a mládeže*. Obsahuje slova odborníků, jsou v něm představeny průzkumy a projekty na podporu čtenářství, ale i příklady dobré praxe.

Celý sborník začíná zamyšlením různých osobností, ať již z oboru knihovnictví, literatury nebo psychologie.

V prvním zamyšlení literárního teoretika, historika a kritika Jiřího Trávnička je řečena již asi stokrát vyslovená pravda – budme dětem příkladem. Univerzální rada, jak přimět děti ke čtení neexistuje, ale to, co vidí v rodině, v nich zůstane a určitě se někdy objeví.

Další, kdo se zamýšlí nad čtením dětí, je Oga Kubeczková, vyučující na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity; zabývá se literaturou pro děti a mládež. Mj. uvádí, že se dnešní kniha stává takovým prostředníkem mezi lidmi. U těch menších rozvíjí řečové schopnosti, ale také otevírá možnosti dialogu. Kdo to je vlastně čtenář? Kniha neslouží jen k samostatnému čtení, z čtenářů se stávají i její aktéři, spolutvůrci. Olga Kubeczková zároveň upozorňuje, že ne každá dětská kniha je dobrá. Dětských knih vychází neuvěřitelné množství a ne každá kniha může být hodnotná. Dále pokračuje ve svém zamyšlení nad knihami, které lákají k samotnému čtení a čtenářství. Je zde zmiňován i Pavel Čech a jeho knihy. To je podle mého názoru velký autor, ke čtení děti opravdu přivádí a nutí je dívat se na knihy i jinak.

Oceňuji, že psycholog Václav Mertin do svého příspěvku vnesl i osobní zkušenost. Svěřuje se s tím, jak moc ho ovlivnila paní knihovnice a knihovna v tom, že se z něho stal pilný čtenář, protože knihovna mu nabízela úžasné možnosti. Je zdrojem podpory a rozvoje čtenářství pro všechny.

Když se ve sborníku posuneme o něco dále, narazíme na průzkumy a projekty týkající se čtenářství. Autorem příspěvku je Vít Richter z Národní knihovny ČR. První část je věnována čtenářství dětí a mládeže v době pandemie covidu-19. Pozitivním zjištěním z výzkumu je, že třetina dotazovaných dětí měla v době pandemie více času na knihy a tím pádem i více četla. Dalším milým zjištěním podle mě

je, že téměř 50 % všech věkových kategorií (od šesti do osmi let, od devíti do čtrnácti let a od patnácti do devatenácti let) považuje čtení za zábavné. Ale samozřejmě pro četbu jsou velkou hrozbou moderní technologie a zejména hraní her na počítači, tabletu, mobilu. Na druhou stranu i sami rodiče uváděli, že i oni měli více času na to, aby s dětmi čtení trénovali. Samozřejmě horší to bylo s návštěvou knihoven, ale na to mělo velký vliv uzavření knihoven nebo omezení jejich činnosti. Výzkum se rovněž zabýval otázkou, jak by knihovna měla vypadat – Knihovna jako z Bradavic, Knihovna jako kulturní a studentský prostor, Knihovna jako multimediální laboratoř. Jsem potěšena, že „vyhrála“ Knihovna jako kulturní a studentský prostor. Je to pozitivní o to více, že takové knihovny skutečně existují. Můžeme doplnit, že podrobné výsledky celého výzkumu byly v roce 2022 zveřejněny v samostatné monografii nazvané [Covidočtení](#) [8].

[S knížkou do života \(Bookstart\)](#) [9] je projekt na podporu dětského čtenářství již od nejútlejšího věku. Autorkou příspěvku o projektu je Barbora Čížinská, členka pracovní skupiny SKIP, která má realizaci projektu na starosti. V příspěvku jsou výstižně zachyceny cíle projektu a také jeho přínos, a to nejen v naší republice, ale i v zahraničí. Jsou zde zmíněny výzkumy a výsledky z jiných zemí, např. Německa, Itálie a samozřejmě z Anglie, odkud tento projekt pochází.

Dlouholetý projekt [Lovci perel](#) [10], který vznikl v Knihovně města Hradce Králové, se u čtenářů knihoven těší velké oblibě. Autorkami příspěvku jsou Jitka Kyclová a Alice Hrbková (právě ta stála u jeho zrodu). Z akce pro jednu knihovnu se stala celorepubliková hra. Projekt má již více než desetiletou tradici a obsahuje více než tři a půl tisíce knih, za které mohou čtenáři získávat perly. Projekt ale není určen jen knihovnám; mohou se zapojit i školy, což se i děje. Čtení a čtenářství se tak zase o něco více přibližuje dětem. Děti mohou nejenom sbírat perly, ale také mohou tvořit otázky vztahující se ke knihám, které ještě v projektu nejsou. I já osobně mohu potvrdit to, co je napsáno v závěru příspěvku – perlorodky fungují.

Značná část sborníku je věnována příkladům dobré praxe. To je z mého pohledu pro knihovníky vždy přínosné. Jde o studnici nápadů, které lze využít i v jiných knihovnách.

Prvním příkladem je Městská knihovna Nová Paka; Lenka Macháčková se ve svém příspěvku zaměřuje na práci s nejmenšími čtenáři, na to, jak s dětmi začínají pracovat v rámci projektu [S knížkou do života \(Bookstart\)](#), jak pokračují v době docházky do mateřské školy i později – až po období, kdy přijdou do knihovny na pasování a dostávají knihu z projektu [Už jsem čtenář – Knižka pro prvňáčka](#) [11]; potom až do třetí třídy navštěvují se školou knihovnu jednou měsíčně.

Další inspirace je z knihovny v České Třebové – jedná se o projekt [Knižkohraní s Edou](#) [12]. Jeho autorkami jsou pracovnice dětského oddělení – příspěvek do sborníku napsala jedna z nich, konkrétně Blanka Vomáčková. Knižkohraní s Edou je vlastně pracovní sešit, který obsahuje dvanáct témat a má za úkol rozvíjet osobnost dítěte předškolního věku. Obsahuje řadu zábavných úkolů, ale také tipy na knihy a motivuje děti a jejich rodiče ke čtení knih. Když totiž přečtou určitý počet knih a navštíví různé akce pro děti, získají odměnu. Další aktivitou této knihovny je [Matyldino pohádkohraní](#) [13], kdy se každý měsíc knihovnice s dětmi a jejich rodiči schází nad pohádkami a příběhy.

Projekt [Čtení dětem](#) [14] portálu Knihovny.cz ve sborníku představuje Jitka Řeháková. Jádrem projektu jsou seznamy knihy pro různé věkové kategorie a na různá témata (např. školka, válka nebo strach). O tom, že tento projekt a tato webová stránka existuje, se snaží portál Knihovny.cz informovat různým způsobem, mj. se tak stalo na festivalu Mami, tati, dějou se věci, který probíhá na Mariánském náměstí v Praze.

Další aktivita, která je ve sborníku představena, je Čtenářský metr, který vznikl v Třinci. S tím, jak k tomu došlo, nás seznamuje Marika Zadembská. Papírový čtenářský metr měl za úkol podpořit čtení doma v rodinách a byl založen na principu „čím víc rosteš, tím více toho přečteš“. Ale protože na papírový metr se nemůže vejít všechno, co bychom asi dětem a jejich rodičům chtěli představit, vznikla i [aplikace pro mobilní telefony](#) [15], která na konci roku 2021 obsahovala přes 400 titulů.

Knihovna Slavoj ve Dvoře Králové nad Labem ve sborníku představuje svůj knihovnický kemp, který poprvé pořádali v roce 2021. Během týdne, kdy kemp trval, nacvičili s dětmi divadelní představení. Na kempu byla samozřejmě realizována i řada jiných aktivit. Dalším počinem této knihovny je Čtete

se mnou, kdy po souhlasu autorů, ilustrátorů a někdy i vydavatelů četli a natáčeli pohádky pro děti a doporučovali knihy, to vše potom [zveřejňovali na svém youtubovém kanálu](#) [16]. Tyto aktivity ve sborníku popsala Marta Pešková Staníková.

Hronovské stopování popsala v příspěvku Tereza Lachmanová. Jedná se o aktivitu knihovny, která je pořádána v rámci [Jiráskova Hronova](#) [17]. Do něho se se svým programem knihovna zapojuje každý rok. V roce 2021 se návštěvníci stali průvodci po Hronově a poznávali jeho skrytá místa.

Michaela Severová z Knihovny Jiřího Mahena v Brně představila jejich [oddělení pro mladé nazvané TEEN](#) [18]. Tento prostor je otevřen i nečtenářům knihovny; jediné co se vyžaduje, je slušné chování a respektování všech. Oddělení pořádá různé akce pro tuto věkovou skupinu, ale samozřejmě jsou vděční za každého návštěvníka. V oddělení se nachází např. stolní fotbal, Xbox, komiksy, spousta sedaček apod. a hlavně se v rámci přednášek nebojí dotknout i citlivých témat.

Poslední částí sborníku, jíž se ujala Eva Semrádová, je ohlédnutí za devíti ročníky Královéhradecké knihovnické konference. Popisuje, jak vlastně konference vznikla a proč a jak se z ní v době covidu stala konference celorepubliková. Dále uvedla, kolika tématům se konference už věnovala; zdůraznila také, že představila nespočet příkladů dobré praxe.

Sborník je zaměřený na knihovnickou komunitu, ale některé příspěvky by si zasloužily větší prostor a šíření mezi laickou veřejnost. Knihovnice a knihovníci zde mohou načerpat nápady pro svou další práci a inspirovat se některými příklady dobré praxe.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-3/knihovny-podporuji-ctenarstvi-deti-mladeze>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-3/knihovny-podporuji-ctenarstvi-deti-mladeze>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/holbikova-ludmila>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-3>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/recenze>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/cteni>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/publikace>
- [7] <https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Aktualni-zpravy/Clanky/Sbornik-KKK2021a.aspx>
- [8] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=003420857&local_base=CNB
- [9] <https://www.sknilzkoudozivota.cz/>
- [10] <https://www.lovciperel.cz/>
- [11] <https://www.skipcr.cz/projekty/uz-jsem-ctenar-knizka-pro-prvnacka>
- [12] <https://moderniknihovna.cz/cs/sluzby/vzdelavani/knizkohrani-s-edou>
- [13] <https://moderniknihovna.cz/cs/sluzby/projekty/projekt-matyldino-pohadkohrani>
- [14] <https://ctenidetem.knihovny.cz/>
- [15] <https://www.ctenarskymetr.cz/>
- [16] <https://www.youtube.com/watch?v=RB5DPMwE9Kk&list=PLxgacpSZj9ujNKDYbJHhU7ztcaMhOV4qQ>
- [17] <http://www.jiraskuvhronov.eu/>
- [18] <https://www.kjm.cz/mladez>